wanneer men bijvoorbeeld een stukje Kerstrede van Göbbels hoort, de grote volksmenner. Wie zich daarbij een enorme schreeuwer voorstelt, die met een krijsende stem een volk weet op te zwepen vergist zich. Dàt was Hitler. Göbbels had een uitermate beschaafde, welluidende stem. Juist daardoor wist hij te overtuigen, te bezielen. Juist daardoor was hij zo gevaarlijk.

James Yoland dus, en Paul de Waard, KRO-verslaggever, en Han Hollander ("Ja, luisteraars, Caldenhove neemt die vrije schop!") en Gustav Czopp, AVRO-verslaggever, vermoord in Auschwitz, net als Hollander. Maar ook de stemmen van koningin Wilhelmina, prinses Juliana, prins Bernhard, generaal Reynders, en daar tussendoor hippe muziek van die jaren.

Er zijn enkele merkwaardige uitspraken van nu nog levenden in hun commentaar op de neutraliteit van toen, die er niet zo best af komt. Daar is prof. ir. W. Schermerhorn, sprekende over Mussert ("een fanatiek klein ventje, maar een knap ingenieur"), die – met andere NSB-kopstukken waarschijnlijk – naar Aruba zou zijn verbannen, als een daartoe door de regering ontworpen plan zou zijn doorgegaan, daar is de weduwe Rost van Tonningen, die zegt, dat De Geer de nationaal-socialisten beschouwde als óók Nederlanders – maar hóe zei hij dat en in welk verband? – en daar is de zanger Jan Duiveman, destijds gemobiliseerd en wel bij de artillerie ("Als je die twintig kanonnen van ons zag, dacht je dat Nederland een der sterkste strijdkrachten van Europa had"). Mooie uitspraken zijn er ook van acteur Hans Tiemeijer. De Geer komt er bij de meesten niet zo best af, maar Tiemeijer zegt tenminste nog wel ronduit: "De tragiek van die man zie ik nu wel in."

Het programma biedt meer. Willy Brill en Jan Borkus lezen gedeelten uit de briefwisseling tussen Du Perron en Ter Braak voor, Marsmans gedicht "Dies Irae" en George Kettmans vers "Op mijn zwarte hemd", want vooral op het letterkundig front werd de strijd heftig gestreden.

Tenslotte is er het forum met dr. L. de Jong, dr. W. Drees, generaal H. M. F. baron van Voorst tot Voorst, oud-staatssecretaris M. R. H. Calmeyer, oud-senator H. Algra en de journalisten Paul van't Veer (*Vrije Volk*) en Jan Bank (*Volkskrant*), een niet helemaal uit de verf komende discussie over de zin der neutraliteit, over onze geestelijke weerbaarheid, met toch wel enkele uitspraken die de moeite van het onthouden waard zijn. Van Drees bijvoorbeeld, die de neutraliteitshouding niet afkeurt, want bondgenoten hadden wij immers niet, van Algra, die een zin uit een brief van Colijn citeert, waarin deze de neutraliteit kenschetst als "het gemummel van tandeloze monden", van baron Van Voorst tot Voorst, die constateert, dat de mentale bereidheid om die neutraliteit ook te verdedigen bij het leger niet aanwezig was, en dat deze discussie uitmondt in een wat academische beschouwing over de les, die wij uit de geschiedenis zouden moeten trekken, ligt voor de hand.